Kontrole drogowe Policji w zakresie emisji spalin – prawno-techniczne aspekty wykrywania niesprawnych pojazdów

Warszawa, 30 stycznia 2019r.

Wpływ motoryzacji na jakość powietrza…

Działania Policji na rzecz ochrony środowiska

- uprawnienia ustawowe – kontrole ETDiE oraz policjantów r.d. w toku służby
- Program **„Czyste Powietrze”** przyjęty przez Radę Ministrów**,**
- **„Plan działań kontrolno – prewencyjnych na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego w 2017 roku”,** w którym w lipcu 2017r. dodano działania „***SMOG***”

  Zintensyfikowane działania ukierunkowane na przeprowadzenie **jak największej ilości badań emisji spalin pojazdów**. Ponadto, mają na celu eliminowanie pojazdów, których stan techniczny narusza wymagania ochrony środowiska w zakresie emisji spalin.
- kontynuacja działań ***„SMOG”*** w 2018 i 2019 roku,

Wyposażenie Policji w sprzęt do kontroli emisji spalin

Pojazd ETDiE – Ekipa Techniki Drogowej i Ekologii **33**

2019r. – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska

4 pojazdy ETDiE, 15 dymomierzy, 16 analizatorów spalin

Wyposażenie Policji w sprzęt do kontroli emisji spalin

Analizator spalin – urządzenie, będące przyrządem pomiarowym przeznaczonym do pomiaru zawartości następujących składników gazowych:
a) tlenku węgla (CO),
b) dwutlenku węgla (CO2),
c) węglowodorów (HC),
d) tlenu (O2) w spalinach pojazdów z silnikami o zapłonie iskrowym.

43

Dymomierz – przyrząd przeznaczonym do pomiarów parametrów spalin w pojazdach z silnikami Diesla.

45

Efekty kontroli realizowanych w ramach działań „SMOG”

2017 r. (lipiec- grudzień)

- ✓ skontrolowano **118 236** pojazdów
- ✓ ujawniono **988** nieprawidłowości (nadmierna emisja spalin)
- ✓ zatrzymano **1 542** dowody rejestracyjne (nadmierna emisja spalin)

2018 r.

- ✓ skontrolowano **275 770** pojazdów
- ✓ ujawniono **3 920** nieprawidłowości (nadmierna emisja spalin)
- ✓ zatrzymano **3 318** dowody rejestracyjne (nadmierna emisja spalin)

Aspekty prawne prowadzonych kontroli

Ustawa Prawo o ruchu drogowym

Policjant, w związku z czuwaniem nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu drogowego jest uprawniony m.in.

- **do sprawdzania stanu technicznego** (…) **art. 129 ust. 2 pkt 4 PRD**

- **używanie przyrządów kontrolno-pomiarowych, w tym do stwierdzania naruszenia wymagań ochrony środowiska;**

rozporządzenie MSWiA w sprawie kontroli ruchu drogowego

„Badanie stanu technicznego pojazdu przeprowadza się z wykorzystaniem dostępnych technik i sprzętu, bez demontażu czy usuwania jakichkolwiek części pojazdu za pomocą narzędzi **- § 6 ust. 5**

Aspekty prawne prowadzonych kontroli

Załącznik nr 1a do rozporządzenia w sprawie kontroli ruchu drogowego, określający metody badania stanu technicznego pojazdu oraz kryteria oceny usterek

zgodnie z poz. 8.2.1.1. i 8.2.2.1. kontrolę urządzeń do redukcji emisji spalin, w tym również katalizatora (silniki z zapłonem iskrowym) i filtra cząstek stałych (silniki z zapłonem samoczynnym), przeprowadza się metodą organoleptyczną, tj. przede wszystkim poprzez oględziny wzrokowe, poprzez dotyk, ocenę wydawanego dźwięku,

zgodnie z poz. 8.2.1.2 i 8.2.2.2. emisję zanieczyszczeń gazowych (silniki z zapłonem iskrowym) oraz zadymienie spalin (silniki z zapłonem samoczynnym) sprawdza się odpowiednimi urządzeniami, zgodnie ze szczegółowym sposobem określonym dla pomiaru dokonywanego w stacjach kontroli pojazdów.

Ograniczenia techniczne w wykrywaniu niesprawnych pojazdów

- Policja może prowadzić kontrole stanu technicznego pojazdów tylko w warunkach drogowych,
- Policja posiada ograniczoną ilość analizatorów spalin oraz dymomierzy,
- Brak urządzeń wykrywających w sposób prosty i szybki usunięcie filtra cząstek stałych (DPF) oraz pozwalających na wykrycie modyfikacji oprogramowania komputera pojazdu
- Policjanci nieposiadający specjalistycznego oprzyrządowania mogą dokonać wyłącznie wzrokowej oceny stanu układu wydechowego,
- Ujawnienie w trakcie kontroli drogowej mechanicznych śladów na obudowie filtra jest praktycznie niemożliwe bez podnośnika lub kanału przeglądowego, a ujawnienie zmiany oprogramowania – bez specjalistycznego sprzętu diagnostycznego.

Ograniczenia techniczne w wykrywaniu niesprawnych pojazdów

- ujawnienie emulatora, tj. urządzenia imitującego pracę filtra lub systemu AdBlue tak, aby „oszukać” komputer sterujący silnikiem. Z oczywistych względów emulator jest ukrywany wśród elementów wyposażenia pojazdu. Poszukiwanie tego nielegalnego wyposażenia zazwyczaj wymaga odkręcanie osłon, pokryw itp.

- najczęściej nie usuwa się całego filtra cząstek stałych, ale tylko jego wkład (pozostawiając obudowę), co w zasadzie czyni niemożliwym, aby organoleptycznie stwierdzić fakt przeprowadzenia takiej niedozwolonej modyfikacji

- szereg ograniczeń podczas dokonywania pomiaru emisji spalin

  - badanie powinno być przeprowadzone w minimalnej temperaturze + 5ºC
  - przyrząd DS 2 PC rozgrzewa się około 14 minut, a kolejny test można przeprowadzić dopiero po upływie 4 minut.
  - niektórzy producenci stosują blokady obrotów na biegu jałowym, co uniemożliwia przeprowadzenia badania zgodnie z procedurą

Sankcje

- Zatrzymanie dowodu rejestracyjnego

Zgodnie z art. art. 132 ust. 1 pkt 1 lit c ustawy prawo o ruchu drogowym, policjant dokonuje zatrzymania dowodu rejestracyjnego, **w przypadku stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia,** że pojazd **narusza wymagania ochrony środowiska**

- Odpowiedzialność finansowa za wykroczenie (mandat, Sąd)

art. 97 – kierujący pojazdem naruszającym wymagania ochrony środowiska może ponosić odpowiedzialność na podstawie tego przepisu, jeżeli jego wina nie budzi wątpliwości, przykładowo wyraźnie widać nadmierne zadymienie spalin, albo pojazd emituje nadmierny hałas (brak lub uszkodzony tłumik)

art. 96 § 1 pkt 5 – odpowiedzialność spoczywa na właścicielu, posiadaczu, użytkowniku pojazdu lub prowadzącym pojazd, który na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu dopuszcza pojazd do jazdy, pomimo że pojazd nie jest należycie zaopatrzony w wymagane urządzenia i przyrządy albo pomimo że nie nadają się one do spełnienia swego przeznaczenia – w szczególności może to dotyczyć usuwania katalizatorów, filtrów DPF, stosowanie emulatorów.

Sankcje

- Usunięcie pojazdu z drogi

art. 130a ust. 2 PRD – „Pojazd może być usunięty z drogi **na koszt właściciela**, jeżeli nie ma możliwości zabezpieczenia go w inny sposób, w przypadku gdy:

(…) jego stan techniczny zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego, powoduje uszkodzenie drogi albo **narusza wymagania ochrony środowiska**”.

Pozbawione sankcji jest świadczenie usług przez podmioty oferujące usunięcie z pojazdu filtra DPF oraz zmianę oprogramowania w tym zakresie

WNIOSKI

Priorytetem Policji ruchu drogowego są działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa na drogach oraz skuteczną eliminację zachowań prowadzących do wypadków ze skutkiem śmiertelnym

Policja nawet przy bardzo dużym zaangażowaniu jest w stanie objąć kontrolą emisji spalin jedynie niewielką część pojazdów

Czynności kontrolne w przedmiotowym zakresie winny być podejmowane przede wszystkim na stacjach kontroli pojazdów, przy okazji dokonywanego przeglądu technicznego

Wprowadzenie sankcji jest świadczenie usług przez podmioty oferujące usunięcie z pojazdu filtra DPF oraz zmianę oprogramowania w tym zakresie

Dziękuję za uwagę

insp. Leszek Jankowski

Biuro Ruchu Drogowego
Komendy Głównej Policji